

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Ishaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastoj. Posebej naročen velja s poštnino vred ~~ene krome~~ za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravnništvo „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Volilna pravica.

V državnem zboru se sedaj obravnava nova volilna pravica. K tej točki je povzel besedo tudi naš kmečki poslanec dr. Korošec, ki je govoril približno tako-le: Mnogi katoliški krogi imajo strah pred splošno in enako volilno pravico, ker se bojijo, da dobijo volilno pravico ljudje, ki so veri in njenim načelom nasprotni. Toda mi, ki poznamo ljudstvo, vemo, da je ta strah prazen. Treba je pač iti med ljudstvo, ga poučiti in ga voditi po pravi poti. Strašijo nas s socialno demokracijo, ki pa je samo politična stranka, kateri pridemo lahko v okoliš s krepkim socialnim delom v pravem krščanskem duhu. Delavstvo zahteva enakopravnost v politiki in to mora dobiti.

Tudi kot zastopniki kmetov moramo zagovarjati to novo volilno pravico. Kmečki stan je še najštevilnejši stan v Avstriji. Toda dosedanja politika je tako slabo skrbelo za ta stan, da se isti vedno bolj krči. Če si torej predočimo, da kmečki stan vedno bolj propada in da mora volilna preosnova prej ali slej priti, stojimo pred vprašanjem: Ali je za kmečki stan boljše, da se uvede volilna pravica takoj, ali pa lahko počakamo na poznejšo dobo.

Od meseca do meseca, od leta do leta se krči število kmečkoga stanu. Kmečko prebivalstvo se izseljuje v tuje dežele, beži iz dežele v mesta, majhne in srednje kmetije se pokupujejo od veleposestva; to vse bo kmečki stan v prihodnosti, če ostane vse pri starem, še bolj oslabilo, njegovo število se bo še bolj znižalo. V poznejšem času bo torej pri splošni in enaki volilni pravici stal kmečki stan še na slabšem, kakor sedaj. Zato mislim, da govorim v smislu kmetov, ako rečem, da čim prej pride splošna in enaka pravica, tem bolje je.

Pač pa z narodnega stališča ne morem biti prijazen volilni preosnovi, posebno glede na razdelitev volilnih okrožij. Že pri ločitvi mest in trgov od kmečkih občin se je storila velika krivica kmečkemu stanu, pa še večja krivica se je storila v narodnem oziru pri razdelitvi mandatov. Devet milijonov Nemcev dobi 233 poslancev, 16 milijonov Slovanov pa samo 259 poslancev! Seveda skušajo Nemci te predpravice opravičiti s svojo kulturo, inteligenco (izobraženostjo) in s svojo veliko davčno močjo. Te predpravice pa nimajo nič opraviti pri splošni in enaki volilni pravici, v kateri bi naj bil vsak enak.

Beseda „kultura“ pomeni izobraženost človeškega duha, gojitev različnih znanosti,

umetnosti, spolnovevanje različnih panog obrti itd. Kultura se deli v dva dela. Govori se o kulturi naroda, to se pravi o njegovem kulturnem delovanju, in o kulturnem zakladu, katerega si je pridobil narod tekom časa. Ne da se tajiti, da ima nemški narod večji kulturni zaklad kakor naš. —

Ta razloček pa ima tudi svoje tehtne vzroke. Prvič je naš narod majheh, drugič pa ima žalostno zgodovino. Medtem ko so se v srednjem veku lahko Nemci mirno za našim hrbtom razvijali, odbijali so naši pradedje divje Turke in tako stražili nemško kulturo. Tudi naša zgodovina novejšega časa ni nič manj žalostna, ko se nam Slovincem na nezasičen način noče dati šol.

Kljub temu pa naš kmet na Štajerskem in Koroškem ni nič manj kulturne (izobražen) kakor nemški. (Nemški poslanec Stein kriči: Bindišarji žrejo svoje lastne otroke). To ni res! Dotični viničar je bil oproščen, ker se je izkazalo, da je nedolžen. Tega nam ne smete očitati. In če bi tudi res bilo, se ne sme zaradi enega slučajja psovati celi narod. (Nemški poslanec Malik zakriči: Spomnite se na umore in poboje!) Te pa povzročajo žganjarije, katere pa ne ustanovljamo mi, ampak tujski Nemci. (Poslanec Malik zopet zakriči: Vi hujskate

Nepričakovana sreča.

Srbski spisal Jurij Perović.

Nekoliko let je od te dobe, bilo je to v dan sv. Sava, svetnika srbskega in zaščitnika osobito šolske mladine. Zarano bilo je obzorje sivo in gosta megla je pritiskala z gora v ravnico. Naposled jame sueziti, kakor bi ga vsipal iz rešeta. Blagor onima, ki so bili v kočah in poleg svojih ognjišč, na katero so ves dan obilo polagali kurivo.

Tiho ko v grobu bilo je v vasi Njegušice, ležeči blizu ceste od Nikšića proti črnogorskemu stolnemu mestu Cetinje. Nihče ni prihajal, saj tudi nobenemu ni bilo treba. Sneg ponekod zamete in pokrije i črnogorska sela. Vendar je bila v neki koči najbujnejša radost. Bilo je to v koči strica Miloja. Petnajst let je živel s svojo ženo Gordano, otrok nista imela, kar ju je Bog obdaril pred tedni z otročičem. Od veselja nista vedela česa početi, in baš danes sta se pogovarjala o krstu, koga bi pozvala za kuma in odkodi vzeti za pogoščenje. Stric Miloje je bil morda najubožnejši v vsem selu in h krstu je vendar trebal rakije, pečene ovce, prigrizka in vina. Saj te milosti božje, katera ga je doletela, ni že smel

vzprejeti brez pogoščenja sosedov radi porednih jezikov.

Vže se je stemnilo popolnem, kar se oglasi butanje na vrata.

„Hoj, odpri, brate v Bogu, zgrešil sem pot!“ pravi neki glas zvonaj.

Stric Miloje skoči, odpre nesrečnemu tujcu in vede gosta in njega konja pod streho; konja priveže v veži, gosta pa pozove k toplemu ognjišču in sam poskrbi, da se ogreje.

„Odkodi, brate, v tej nesrečni noči?“ vpraša Miloje premrazenega tujca, polagaje polena na ognjišče.

„S Cetinja, prijatelj!“

„S Cetinja?“

„Da iz središča Črne Gore.“

„Dolgo že nisem bil na Cetinji, izza poslednje vojske nisem videl gospodarja. In kako ti je ime?“

„Nikola Domilović.“

„Da si mi zdrav in vesel!“

„Isto podeli tebi Bog in sv. Sava.“

„Ktere rojenice so te pripodile v naše opuščeno selo?“

„Opravek, brate, opravek. Človek mora hoditi po kupčiji in mora ji biti sluga.“

Stric Miloje sam pomaga gosta sezuti.

V istini je imel lepo obutev, neobičajno; tujec ni imel opank, temveč visoke škornje.

„Skrbi me, dragi, kako naj bi te pogostil,“ dé stric Miloja.

„Lačen sem, to je res, in dobro bi bilo, ko bi dal Bog česa v hiši, bodi si karkoli,“ odgovori tujec.

„Nekaj se bode že dobilo, samo počij poprej!“

„Bog podeli vse dobro tej hiši!“ vaklikne tujec.

„Tebi naj pa dà vse, kar poželi srce tvoje,“ odgovarja stric.

„Amen, dal Bog!“ šepče bojazno ženski glas v temnem kotičku.

Bila je Gordona, nesoč na mizo jelo in pilo, da se pokrepča gost.

Sede za skromno mizo ter jame jesti in piti. Za pol ure se prekriza in dé: „Bog vama pomozil! Bog vama povrnil!“ Stisne se k ognjišču in se zanimanjem ogleduje vse okolu sebe. Hkrati se vzpne in vpraša:

„Nu, prijatelj, kaj ti dolgujem?“

„Kaj si meni dolžan?“

„Da, da plačam, kar sem potrošil.“

„Nič nečem, hvala Bogu, ni novca ne; žal mi je, da nimam kaj boljšega, s čim bi te pogostil, ker si dospel v mojo hišo.“

ljudstvo!) Mi ne hujskamo, ampak mi delamo za naše ljudstvo.

Náš kmet je torej ravno tako omikan kakor štajerski in koroški nemški kmetje. Kako pride torej, da se meri našim kmetom, slovenskim tržanom in mestjanom z drugo mero, čeravno stojijo na isti stopnji kulture (omike) kakor njihovi nemški sosedi? Zato je krivica in ostane krivica, da dobi ena tretina prebivalcev na Štajerskem od 30 poslancev samo sedem in tretina prebivalstva na Koroškem od deset mandatov samo enega in še ta je negotov! Mi bomo tudi o tem pri obravnavanju Štajerske in Koroške še govorili in stavili tozadevne predloge. (Poslanec Pommer zakliče: Sedmi slovo, mandat na Spod. Štajerskem mora proč!) Vi ste si dali itak prirozati svoj mandat kakor nihče na Avstrijskem! (Poslanec Pommer zastopa celjski mestni okoliš, kateremu so dodali nekaj nemških gorskih vasij, da bodo lažje Nemci zmagali. Opomba uredništva.)

Tudi kar se tiče davčne moči se je pri razdeljevanju mandatov na Spod. Štajerskem krivično postopalo. Poslanec Wastian je sicer v volilnem odseku dokazoval s številkami večjo davčno moč Nemcev. Jaz pa sumim, da je pri sestavljanju teh števil poslanec Wastian malo preveč na Nemce mislil. Recimo pa, da so številke prave. Vendar tudi v tem slučaju ni za Nemce lepo, se bahati z večjo davčno močjo in iz tega kovati politične predpravice. Kajti Nemci so, ki nas vedno in povsod ovirajo pri našem gospodarskem napredku. Naše trgovce bojkotirajo, (glej slučaj v Ptuj! opomba ured.) ja celo dvojezične napise nam prepovedujejo, če isti molijo od zida hiše v zrak. (Ker poslanec Pommer nekaj godrnja odgovori mu govornik: O Spodnji Štajerski vi nič ne razumete. Vso vaše

znanje o Spod. Štajerski zajemate iz Vah-tarce!) Te napise sedaj s policijo odstranjujejo, ker molijo v nemški zrak. (Smeh.) Pri nas je namreč po najnovejši iznajdbi Nemcev tudi zrak nemški ali pa slovenski. Za naš obrtni stan se nič ne stori. Zato tudi njegova davčna moč ni tako velika.

Davčna moč štajerskih Slovencev bi bila torej popolnoma drugačna, kar bi bilo gotovo v korist države in dežele, če bi nas ne ovirali nemški mogočniki. In zaradi tega, ker nas na eni strani zadržujejo, na drugi strani pa se nam slab napredek očita, je politična nepoštenost iz te krivice izvajati politično krivico v volilni preosnovi. Kakor pa sem že omenil, ne spada davčna moč v splošno in enako volilno pravico!

V imeu slovenskih poslancev torej izjavim, da bomo mi zastavili vse svoje moči, da se odpravijo krivice štajerskih in koroških Slovencev pri volilni preosnovi in upamo, da nas bo pri naših pravičnih zahtevah podpirala večina visoke zbornice.

Domače novice.

Naše misli. List mladih štajerskih liberalcev, ki nosi nezasluzeno lepo ime „Narodni list“, je že začel svoje delovanje. V dosedanjih svojih številkah še ni storil nič drugega, kakor napadal je za narodnost zaslužne duhovnike. Ali misli ta stranka „frakarjev“, da se na ta način dela za narodnost? Na ta način se samo dela med Slovenci razdor in se podira še tisto, kar smo mi z velikim naporom sezidali. Prav značilno za te liberalce je pa to, da si upajo neposredno braniti Štajercijance, ker smo jih baje mi imenovali backe. Ne, mi jih nismo imenovali backe, ampak urednik „Štajerca“ sam. Kako gniljiva je skrb teh liberalcev za Štajercijance! Vse to pa ima samo nameno, Štajercijancem se laskati!

„Prijatelj, nekaj boš vendar vzel? Saj si mi takorekoč otel življenje, kar nikdar ne zabim.“

„Bog varuj!“ odgovori Miloje sedaje poleg gosta.

Dolgo časa kramljata skupaj, kar začoče dete v zibelki.

„Kaj pa je to?“ vpraša čudeč se tujec, ki doslej ni opazil otroka.

„Oprostite, dete . . .“ spregovori Gordana sramežljivo in plaho ter jame zibati in ljubkati dete.

„Je li deček?“

„Da,“ odgovori Gordana.

„In koliko je staro?“

„Sedaj bode mesec dni, kar ga nama je dal Bog.“

„Je li deto krščeno?“

„Doslej še ne. Siromaka misva imala za gostijo ter sva čakala, kar Bog da,“ dé žena.

„Ali bi vama ne bilo milo in drago, če se vama ponudim za kuma?“

„Ne, nikakor ne . . .“ pravi stric.

„Zakaj ne? . . .“ vpraša gost.

„Rajši bi koga našincev.“

„Čudno!“

„Veš kaj, ti greš jutri ali kedaj češ, in sam Bog ve, ali te bova še kedaj videla, toda našincev iz vasi pa moremo videti vsak dan, in če treba nama v stiski lahko pomagajo.“

„Prav imaš, toda želja moja je, da se pokumnimo. Kakor vama drago. Premožen sem, in če se ne bomo videli vsaki dan, pozabili vendar ne bomo jedena na drugega.“

„Naj li privoliiva v to, Gordana?“ vpraša stric gospodinjjo.

„Dovolim — toda stori, kar ti je drago,“ odgovori ona.

„Da si nama torej srečen!“ vsklikne stric Miloje veselo, objame gosta in se poljubita v zrak kumstvu trikrat na lice.

Na to so pa pili, kar je bilo pripravljeno za krst.

Drugi dan je bilo vse prirejeno h krstu. Gost sam hotel je, ne toli kuma in kumico, temveč novorojenčka poslati, kupi tedaj janca, moke, vina in slivovke. Ni manjkalo ni slivovke z medom; „ženska slivovka“, kakor se nazivlje, mora vendar biti na mizi pri svatbah in gostijah. Gordana je s sosedinjami pekla in kuhala. Prišli so gostje, prišla je vsa vas, zdaj pa le na noge v malo leseno cerkvico, kjer je nanje čakal duhovnik.

To je bilo živahno gibanje, ko koraka kuma poleg novorojenčka. Ozirajo se nanj, momljajo in poprašuje to in ono strica Miloja, ter gredo mirno dalje. Ko pa sleče kožuh, pristopi in vzame v roke dete, se umaknejo spoštljivo. Duhovnik ponižno stoji tik njega, in ko kum zapiše ime: „Nikola I., gospodar Črne Gore“, zaori radostno po cerkvici: „Da ga Bog poživil! Živel kaez, živel gospodar!“

Slavnejšega krsta ni bilo od pamtiveka v vsem okraju. Dopoldne prijašejo perjanice (telesna straža) na čilih konjih, da poiščejo kneza in ga spremijo domov na Cetinje.

A. S.

Saj imajo itak žajim isti namen: delovati zoper vero in duhovnike ter sejati med Slovence prepir! Kmalu bosta „Narodni List“ in „Štajerc“ v prijateljskem objemu! „Narodni List“ bi tudi rad druge dostojnosti učil, sam pa na nedostojen način napada narodne osebe in zaslužne može. Posebno neljubo je pa tem ljudem, da jih imenujemo „frakarje“. Pravijo, da središki župan ni frakar. Mi smo zelo radovedni, ali je res g. župan središki podpisal dotični program in brošuro liberalcev? Prosimo odgovora!

Slovenščina v Mariboru. Neki trgovski pomočnik, ki ne zna nič slovenski, je iskal v Mariboru službo, pa je ni dobil. Vsak trgovec ga je vprašal, če zna slovensko. Takaj, slovenski kmetje, zopet vidite, da se s samo nemščino nič ne doseže. Marsikateri mariborski trgovec bi že zdavnej zapri svojo trgovino, ko bi ne znal slovenski. Ne sramujte se torej svojega jezika!

Pravice slovenskih občin je potrdilo c. kr. državno sodišče, ko je dne 3. julija 1906 v zadevi občine Kokarje proti štajerskemu deželnemu odboru razsodilo sledeče: „Po členu XIX. odstavek 2. državnega osnovnega zakona z dne 21. grudna 1867, drž. zak. št. 142, se ravnopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju od države priznava. Iz te določbe, ki velja za vse javne urade, tudi za avtonomne, sledi, da so na Štajerskem slovenske občine upravičene, določljati deželnemu odboru slovenske vloge in da je ta dolžan, na nje v slovenščini odgovarjati.“ — V razlogih razsodbe se povdarja, da občina ni samo podrejen organ deželnega odbora, ampak tudi zbor, ki ima tiste narodne pravice kakor vsak posameznik po členu 19. državnega osnovnega zakona.

Laži — „Štajerc“. V zadnjem „Štajercu“ zopet kar mrgoli laži. Že uveden članek je skrpučan iz samih laži. „Štajerc“ pravi, da je nam samo za denar. Lažajivec, kdo pa grabi bolj po denarju, kakor tvoji prijatelji, nemški, po pravici nemčurski trgovci. Ti se laskajo slovenskemu ljudstvu ko pride v mesto: „dragi očka, draga mamica, pojte k nam, pri nas je najbolj „fal“, pojte no noter, saj ni treba nič kupiti, bom vam dal en „stampri šnopsa“ itd; za hrbotom pa psovajo čez slovenske kmete in jih imenujejo „buteljne“, „trepaste paure“ itd. Ali ni tem ljudem le za denar? — Grda in nesramna laž je tudi, da se plačuje pri nas 7% za posojila. Mi smo to laž že enkrat pribli, toda „Štajerc“ je takrat molčal kakor riba, sedaj pa pride znovič s to lažjo. — Posebno zlobno je pa obrekovanje slovenskih trgovcev, da prodajajo slabo blago. Mi poznamo nemškega trgovca, ki je pokupil od tovarne blago, ki je tam ležalo že v kleti, ker je tovarna mislila, da ga več ne proda. Ta trgovec ga je pa kupil, seveda za zelo nizko ceno. To blago so morali njegovi uslužbenci krtačiti več dni do dvanajstih po noči, da so spravili iz njega prah. In to blago je potem ta nemški trgovec prodajal po dragi ceni. Seveda „Štajerc“ vse to dobro ve, sedaj pa celo stvar obrne in pravi, da slov. trgovci prodajajo slabo blago. Fej, taka lažnjivost!

„Štajercova“ surovost. Pisava „Štajerca“ postane od dne do dne bolj surova. Zaduja številka pa je gotovo dosegla višek surovosti. List psava kakor pravi šnopsar. Pošten človek ne more kaj takega brati, ne da bi se zgražal nad tako pisavo. Če

pomislimo, da dobijo tak list v roke tudi otroci, se pač ni čuditi, da je dandanes mladina, ki dobi doma „Štajerca“ v roke, tako posurovela. Seveda tak strup upliva tudi na odrasle. Vzglede imamo dovolj. Da bi mi na take surovosti odgovarjali, morali bi se ponizati na tisto stopinjo, na kateri stoji „Štajerc“. Zato na take nesramne surovine ne odgovarjamo. Tudi mi bi vedeli povedati marsikatero zanimivo stvar od teh nemščurčkov, toda mi vemo, da pride list tudi otrokom v roke in mi si nečemo obtežiti vesti s tem, da bi pohujšali katerega mahh. Čut poštenosti in dostojnosti pa „Štajerc“ nikdar ni imel in je nikoli ne bo. Zato se njegove pisave veselijo ljudje brez poštenja in brez dostojnosti. Ta list ima, kakor se vidi, samo namen, naše ljudstvo posuroveti, da potem lažje pišejo po svojih nemških listih: glejte, taki so Sloverci!

„Štajercijanci se hočeje organizirati!“ Zadnji „Štajerc“ razganja, da bode organiziral svojo stranko. Ha ha, to bo lepa stranka! Za društvena shajališča bodo služile „šnopabntike“, za predsednika si bodo izvolili Muršeca, imenovala se pa bo: „Organizacija šnopsarjev in backov za Spodaje Štajerskol“

„Štajerc“ že toži dotične, katerim je list s silo dopušiljal, pa niso hoteli plačati. Zato opozarjamo vse tiste, ki list prejema, naj ga nemudoma vrnejo, sicer bodo plačevali lepe stroške, ker ga nočejo plačati. Izgovor, da niso lista naročili, ali da so list enkrat ali večkrat vrnili, nič ne velja. Kdor noče lista plačati, mora dosledno vsako številko vrniti.

„Mir naj vlada med vami, ljubezen vas vodi“ kliče na dan Vseh svetnikov ptujski „Štajerc“. Res, lepe, plemenite besede, vredne, da si jih zapomnijo zlasti oni, ki pišejo in berejo imenovani list. Da pa so te besede Judeževe, ki izdaja slovenski narod nemškimi razbojnikom, kaže jasno že prihodnja stran lista: „Ljubezen vas vodi“, kriči na glas „Štajerc“ in iz ljubezni psuje slovenske „narodnjake“, ki se bere za pravice slovenskega jezika, napada slovenske „prvake“, ki razkrivajo delovanje nemškega okrajnega zastopa ptujškega, sramoti slovenske trgovce, ki prodajajo v Ptuj svoje blago; da, iz same čiste ljubezni obrakuje še slovenske — natakarice! „Mir naj vlada med vami“, vpije list, in on je s svojimi pristaši prvi, ki hujska kmeta proti kmetu, proti odvetniku, proti duhovniku, proti slovenskemu trgovcu in gostilničarju. — Judež je pomakal svojo roko s Kristom v skupno skledo, odobral njegove svete besede, ga v znak svoje ljubezni poljubil, da ga je izdal — razbojnikom. „Štajerc“, ali ni tvoje delo, delo — Judeža izdajalca!? In ti še hočeš, da bi se ti verjelo. — Slovenski kmetje, odprite oči in spoznajte že enkrat himavstvo tega izdajalca!

Nov dokaz! Dne 4. t. m. se je vrnil v Mariboru shod nemškega narodnega sveta za Spodnje Štajersko pod predsedstvom dr. Delpina iz Ormoža. Na tem shodu se je izrekel nemški narodni svet, da priznava veliko važnost „Štajerca“ za Nemce in je sklenil ta list podpirati z vsemi močmi. V nemškem narodnem svetu so nemški odvetniki, trgovci, tovarnarji in graščaki. Ako ti sklemejo podpirati ta list, potem bo pač vsak pameten človek vedel, da ptujski „Štajerc“ ne zastopa koristi slovenskih

kmetov, ampak nemških meščanov in naj se še tako bliini prijatelja slovenskih kmetov. Pregovor pravi: povej mi, s kom se družiš, in povem ti, kdo si. Ptujski „Štajerc“ se druží z nemškimi odvetniki in nemčurškimi trgovci, torej je sam nemčur in sovražnik slovenskih kmetov!

Kmetje mariborskega okraja! V Mariboru so s silo odstranili slovenski napis nad tiskarno sv. Cirila. To se je zgodilo na ukaz mestnega sveta, v katerem sedijo večinoma mariborski nemški trgovci in obrtniki. — Kmetje, ali zdaj uvidite, kako nemški trgovci nas Slovence — ljubi?! Niti slovenskega napisa, ki visi v zraku, ne more videti, toliko manj je toraj verjetno, da bi nemški trgovec kdaj delal za koristi slovenskega kmeta!

Ne hodite na Nemško! Iz Kozjega se nam piše: Dne 13. oktobra je odšlo iz našega kraja okrog 30 fantov v nemške rudnike s trebnjom za kruhom. Pa marsikateremu fantu je že žal, da je zapustil svojo domovino, misleč, da mu bodo v Nemčiji letela sama pečena piščeta v grlo. A močno so se varali, kar je razvidno iz njih pisem, da morejo zamkaj delati za žive in mrtve in si niso ne minute gotovi življenja. Marsikateri bi že rad prišel domov, pa mu denarne moči ne dopaščajo. Ljubi fantje, ne brepenite preveč po drugih ptujih krajih, da vam ne bode kedaj žal. Saj v naši ljubi domovini je za pridnega in delavnega človeka do dovolj dela in jela. „Ljubo doma, kdor ga ima“.

Ljudska knjižnica. Prvi zvezek je že izšel. V njem se začne zanimiva povest londonskega tajnega policista (detektiva) Šerlok Holms. Ta mož je bil eden najbolj prebranih policistov ter je razaril vsako, še tako skrito zločinstvo. Prvi zvezek „Ljudske knjižnice“, ki prinaša eno takšno povest „Zamenje štirih“, lahko dobi vsakdo, kdor pošlje naslov katoliški bukvarni v Ljubljano. Nadalje se pa pošilja knjižnica, če se pošlje naročnina za 10 zvezkov, to je 2 K 20 v, naprej.

Sv. Jakob v Slov. ger. Skrajni čas je, da si nekdanj toli narodna občina — ko je bil še na „lastnem konju“ slov. Škof kot predsednik bral društva — zmije z lica nemčurški madež in z združenimi močmi požene mostnico, po kateri bi radi prišli naši smrtnozorni sosede prek Mure do adrijskega morja, nazaj v temno Muro! Teško bo šlo. Na Sladkem vrhu je šulferanjska šola, zato naši otroci z Liljaškega vrha ne znajo ne nemški ne slovenski, tudi na Velki in Ploderanci so se že vgnedili strastni nemškutarji. Tudi krog nas — izvemšči edno narodno jarensko občino — je zavlada nemški kapital, kateremu pomaga še kralj alkohol ugonabljeti našo moč. Zato ni čuda, da se ne moremo takoj otresti tujčeve pete, ker Südmarkin judežev denar nam stoji na vratu. Ali ne obupati, ampak na združeno izobraževalno in gospodarsko delo in zmaga bo naša po mariborskem okraju, kjer se še glasi mila slovenska govornica!

Sv. Jurij v Slov. ger. Kramarju Ketežu damo dober svet, da ljudem postreže z dobrim in cenim blagom ne pa s starine „Štajercem“, ki bi ga bil imel nesti gosp. Šuta dne 8. t. m. k občinski volitvi pri Sv. Jakobu, pa so mu ga doma prej žene sežgale. Naši ljudje imajo že toliko lastnih možganov, da jim ni treba iti po pamet na posodo v Ptuj. Od nemških meščanov nam

itak nič družega ne prihaja ko to, da vse boljše gorice dobe v roke meščani, kakor tudi vso podpero, kmet pa prodaj vse in idi za viničarja, dokler te še od tod ne poženejo. Ne verjamite tistim, ki so podkupljeni od „Südmärke“ zato, da pripravljajo pot pruskemu zveličarju v našo čestatjavo! Sicer trikrat gorje vam, ker vaši otroci postanejo ubogi sužnji na lastni zemlji! Bodite hrabri, možje slovenski, dokler ni prepozno! Ali ne vidite kako prihaja od severa sovražnik hujski od Turka na zlatem konju! Volite v vse zastope nepodkupljive in zanesljive moče, ki si upajo kaj pogledati v občinsko gospodarstvo in ne samo prikimavati temu, kar eden reče! To velja zlasti Št. Jakobčanom, kateri so nekdanj sloveli po svoji odločnosti, a zdaj? Raji počakamo poročila o letošnjih občinskih volitvah. Iz njega se bo razvidelo vse.

Sv. Križ pri Slatini. V nedeljo dne 18. novembra, takoj po večernicah začne naše „Bralno društvo“ poučna predavanja: O poglavitnih dogodkih iz zgodovine Slovencev ter o občinskih in domovinskih dolžnostih in pravicah. Križevljani, na nogo! Porabite izobrazbo, ki se vam pri teh predavanjih ponuja! — Društvena knjižnica že šteje nad 200 knjig. Knjige se udom izposojajo v posojilničnih prostorih vsako nedeljo po večernicah. — Tukaj smo na vernih duš dan pokopali gospo Jožefo Leitner, mater posestnika „hotel pri pošti“. Bila je blaga in skrbna gospodinja. Ravno teden pred svojo smrtjo je prestopila od protestantske vere h katoliški. Da, res! V protestantski veri je mrcobiti lahko živeti, v katoliški najvarnejši umreti.

Slov. Bistrica. Kakor se poroča, bodo spomaladi začeli zidati železnico od slovenj-bistriške postaje v mesto.

Zg. Ponikva. V nedeljo 28. vinotoka se je vršila slavnostna ustanovitve „Pevskega in bralnega društva na Zg. Ponikvi“. Vkljub ne preveč lepemu vremenu počastili so nas odlični gostje iz Dobrne in Št. Ijca. Tudi Gotovljani so bili zastopani. Slavnost se je vršila vseskozi mirno in dostojno ter smo se reči, da je vspela nepričakovano sijajno. Domačini so bili zastopani v res častnem številu. Kot prva točka vspelega je bil pozdrav. Pozdravila je glasno in razločno gospica Marica Koderman tako le: „Slovenka som, Slovenka čem ostati, ker me rodila je slovenska mati. S temi besedami pozdravljam veselega srca izobraževalno društvo, katero se danes tukaj otvori. Dal Bog, da bi to društvo se vedno krepkeje razvijalo, da bi cvetke tega debla z narodnim duhom vsako bišo naše vrle fare vedno bolj in bolj navdihovale! Združimo torej svoje moči v skupno delo in uspeh ne bode izostal. Naj bode ta dan dan vstajenja za nas iz brezbriznega spanja! Naj gre glas po širni naši domovini, naj zvedo bratje vsi okoli, da tudi mi hočemo sodelovati pri napredku milega nam slovenskega naroda. V tej nadi kličem: Bralno društvo na Zg. Ponikvi, rasti, cveti, razvijaj se tako, da nam vzgojiš krepke in značajne sine in hčere matere Slovenije, v veselje in ponos Ponikovljanom! Pozdravljeni, ljubi gostje, koji ste s svojo navzočnostjo počastili in povečali to slavnost. Pozdravljeni bodite tudi domačini, ki ste se v tako lepem številu udeležili. Vsema skupaj kličem: Živijo! Živijo!“ Za pogumui in lepi nastop je žela obilno pohvalo. Sledil je slavnostni govor. V tem govoru nam je častiti gospod

kaplan Schreiner iz Dobrne povedal veliko zanimivega in poučljivega. Poudarjal je posebno pomen in namen bralnega in pevskega društva. Spodbujal je vse ude k skupnemu delu v blagor slovenske domovine. Opozoril nas je na težave in boje, ki jih bode moralo mlado društvo prestati. Povedal nam je pa tudi sredstva, s katerimi se moremo srečno bojevati. Priporočal nam je posebno složnost med seboj ter volitev dobrega odbora. Ako bode odbor dober, bode tudi društvo uspevalo, ako bode odbor slab, pa bo tudi društvo slabo. Burao odobravanje je pričalo, da je ljudstvo z zanimanjem sledilo govoru in ga tudi razumelo. Da bi to zrno padlo na rodovitna tla in obrodilo obilen sad. Gospodu guberniku pa bodi na tem mestu izrečena še enkrat iskrena hvála za trud. Istotako iskreno zahvalo ljubim gostem za zdatno gromotno podporo. Slavnostnemu govoru je sledila volitev stalnega odbora. Voljeni so res udje, ki so za društvo vneti in ki bodo zastavili vse svoje moči v blagor in prospah istega. Kot predsednik in podpredsednik sta dva vrla moža, g. Franc Vasle in g. Janez Zupanc. Med posameznimi točkami je domači pevski zbor pod izvrstnim vodstvom svojega perovodje g. Frana Pečnika kaj dobro peval narodne in druge slovenske pesmi.

Sv. Ropert v Slov. gar. V našem bralnem društvu se je začelo v movejšem času res precej živahno gibanje. Pomnožilo se je število knjig v društveni knjižnici, prirejajo se gledališke predstave — v pretečenem pol letu kar dve — raste naroden pomos med mladino — a nekaj še vendar manjka. Pridemo na veselice, katere prirejajo sosednja društva, in povsod nam doni na uho mila slovenska pesmica; a pri nas ta manjka, in vendar bi naj ravno ona tvorila povsod glavno točko vsega sporeda. Mladeniči, mladenke! Kaj naj res mi zastanemo za drugimi? Vsaj je tudi nam dal Stvarnik dar petja, ne zakopljimo tega zaklada; tudi iz naših grl naj se razlega že pri prihodnji veselici slovenska pesem ter pokaže vsemu svetu, da smo tudi pri Sv. Ropertu zavedni narodnjaki, kateri ljubimo vse lepo. Vsak, kateri bi želel pristopiti k pevskemu zboru, naj se v najkrajšem času oglasi pri našem č. g. kaplanu; nobeden mladenič, nobena mladenka, ki ima veselje do petja, naj ne manjka!

Gočovec.

Koroške novice.

Duhovniške in cerkvene stvari. Premeščena sta č. gg. Franc Smodej, kapelan v Prevaljah, za provizorja v Timenico; Ivan Sekol, kapelan v Šmihelu nad Pliberkom, za kapelana v Prevalje. Prezentirana sta č. gg.: Anton Stres, spovednik in slovenski propovednik v celovškem arnlinskem samostanu, za župnijo Podklošter; Feliks Fiebiger, mestni kapelan v Celovcu, za kanonikat kolegijalnega kapitelja v Brežah. — Umrli je beneficijant na Kalvariji pri Celovcu č. g. Josip Söllner. Umrli je bil dalj časa rokodelski pomočnik in je bil šele s 33. letom posvečen v duhovnika. Dosegel je starost 83 let.

Celovec. Radi malenkostnega povoda — ker je dobil na nekdanji popolnoma slovenski zemlji, katero je sedaj deloma zasedel požrešni Nemeč, nek „star Celovčan“ dvojezične poštno tiskovine — sedaj hudo vreje po Celovcu. Mestni občinski svet je sklenil

protest proti prodaji dvojezičnih tiskovin na celovških poštah. In kdo je tisti, ki je sprožil ta „duhoviti“ (pravzaprav strastno nemški!) predlog? Nihče drugi kot „gospodarska zbornica“ po svojem članu trgovcu Zieru, ki vsi, posebno pa zadnji kaj radi sprejemajo slovenske — „zeksrije“. Trgovec Zier se je v svojih mladih letih v Ljubljani slovenščine učil in zato mu ob četrtkih in nedeljah prav gladko teče, a v občinskem svetu zabavlja črez njo. Ali misli, da so Slovenci še vedno tako neumni, da bodo hodili k njemu kupovat, če jih on psuje. Več zavednih kmetov je sklenilo, da ne gredo več k njemu kupovat.

Usoda Amerikanca. V nedeljo 4. t. m. je neki iz Amerike vračajoči se Hrvat, z imenom Stjepan Šimič, doma iz Klanca, v Bistrici ob Dravi kleče na cesti molil in mimoidočim z znamenjem kazal, da naj ga umore. Mož je prišel iz Hamburga, hoteč iti v domovino. Imenovan je 38 let star, torej v najlepši dobi, pa vsled prestanih težav popolnoma upadel in bleđ. Po njegovem obnašanju so ga spoznali, da ni pri pravi pameti. Pri orožnikih, kjer je bil začasno zaprt, ni hotel ne jesti in tudi nič govoriti. Oddali so ga v deželno blaznico v Celovec. Pač trpka usoda je zadela nesrečnega. Kot brhek mladenič je šel v Ameriko in v najlepši moški dobi se vrača pohabljen na duhu in telesu v domovino.

Nesreča. Dne 6. t. m. popoldne se je peljala s kmetico Rom 64letna potovka Katra Šorn iz Celovca domov v Velike Gabrje. V bližini „Schleppe“ pivovarne se je pa konj vstrašil pivovarniškega voza, katerega so peljali vpreženi voli. Akoravno je voznik takoj z voza skočil in vole h kraju ceste peljal, je konj le še vedno nazaj silil. Pri tem je pa voz z koajem zadel v cestno ograjo, jo polomil, ter je zadnji konec voza po bregu zdrknil. Vsled močnega sunka je pa potovka padla z voza ter se je zavalila v mimo tekoči potok. Neki finančni stražnik in en pivovarniški hlapec sta hitro priskočila starki na pomoč ter sta jo potegnili iz vode. Starka je pa kmalu umrla. Ali jo je zadela srčna kap, ali se ji je pa razbila črepinja.

Blazna ženska obesila svojega otroka in sebe. 33-letna tobačna delavka Ivanka Scherzinger je 5. t. m. okolu 11. ure popoldne v stanovanju pri Sv. Petru v Celovcu obesila svojega triletnega sinčka Otoma in potem še sama sebe. Po izpovedbi njene matere je bila imenovana že izza otročjih let vedno bolj otožna. To stanje se ji je pa še bolj poslabšalo, ko jo je neki huzarski četovodja, s katerim je imela razmerje, pred enim letom za vedno zapustil. Bila je že tudi v norišnici ter je bila 4. t. m. kot ozdravljena iz blaznice odpuščena. Usodnega dne so sosedje slišali, kako da je imenovana zabijala žebelj v steno, kamor je potem sinčka in sebe obesila. Slišali so tudi otroka govoriti, kako je mater prosil, da naj nikar tega ne stori. Nobeden pa ni slutil, da se bode kaj hudega pripetilo. Pri njej so našli tudi eno pismo, katero so oddali vsled vsebine državnemu pravdnistvu. Nesrečnica je obesila najprvo svojega otroka, katerega je, ko je bil mrtev, snela in na posteljo položila, potem pa na ravno tisto vrstico in kljuko sama sebe obesila.

Dvojna mera. Adjukt drž. železnice Oton Rösler baje sedaj ne bo prestavljen iz Beljaka. Železniški minister je baje nemškemu poslancem izjavil, da nikakor ne

odobrava prestav iz političnih ozirov. Ako železniški minister ne stoji na stališču dvojne mere, tedaj mora dati zadoščenje onim slovenskim uradnikom Korošcem, ki so bili samo iz politične sovražnosti prestavljeni iz Beljaka v Trst. Slovenskim poslancem naj se pošlje potrebne informacije, da sedaj primejo železniškega ministra za besedo.

Laški kralj je prišel 5. t. m. na lov na srne v Trbiž in ostane ondi do 12. novembra.

Kaj je vzrok podraženju mesa? Mesarji vedno tožijo, da primanjkuje klavne živine, ter da jo tudi za drag denar težko dobijo. Kako se je pa zdaj kmetijska družba na Koroškem prepričala, pa temu ni tako. Ta družba je namreč razposlala na vse živinorejce okolišnico v vprašanjem, koliko klavne živine da imajo posestniki. S tem upajo, da bodo izvedeli natančno število klavne živine. Znano je že zdaj, da je vsega skupaj okoli tisoč volov za mesarje na prodaj, upajo pa, da bode po poročilih še večje število živine za mesarje pripravljeno. Vprašanje je le, kje da sedaj tiči izvir podraženju. Pri kmetih gotovo ne, ker še vedno za enako ceno živino prodajajo.

Djekše. Shod, ki ga je tu pri nas priredilo vovbersko izobraževalno društvo, se je obnesel naravnost sijajno. Iz domače in iz sosednih župnij je prišlo toliko ljudstva, večina moštva, da so bili veliki prostori Kramarjeve gostilne natlačeno polni, da ni bilo več dobiti kraja in sedeža. V prisrčnih besedah pozdravi društveni predsednik Mentelov Tone Gril iz Ovber navzoče ter govori prav imenitno in poljudno o živinoreji. Res čudili smo se, kako je gladko tekla beseda preprostemu kmečkemu mladeniču, ki o gospodarskih in političnih rečeh veliko razume, ker se zanima zanje. Drugi govornik, šentjurski župnik g. Poljanec, nam v poljudnem, krasnem govoru poda lepo, a žalostno podobo, kako je bilo tedaj pri nas, ko so pred dobrimi 400 leti na Koroškem ropali in divjali živinski Turki. Govor je bil zelo poučljiv in zanimiv, poslušali smo ga z odprtimi ušesi in očesi. Potem nastopi znan, spreten govornik, g. kanonik Rotter. V prisrčnih domačih besedah nam pove, zakaj smo prišli na Djekše. Ne pepivat in lumpat, temveč učiti smo se prišli in razvedrit v poštenem veselju. Govori o pomenu in namenu društva, ter vspodbuja navzoče k pristopu. Pristopilo je 50 novih udov. Najboljše bi bilo, da bi se na Djekšah ustanovilo posebno izobraževalno društvo. Gg. tamburaši iz Celovca se miso ustrašili težavnega pota semkaj na gore ter so nas prišli razveseljevati. Ljudem so zelo ugajali. G. Ravnik je tudi spregovoril par prisrčnih besedi v pouk in spodbujajo. Pozabil sem še omeniti in pohvaliti krasno petje domačega mešanega zbora. Slava pevce! Reči se mora po vsej pravici, da se malokje vrši tako lep shod, kakor je bil dne 28. oktobra na Djekšah.

Dobrlaves. Gospod uradnik, gotovo bode tudi Vas kakor vse cenj. čitatelje vrliga „Naš Doma“ razveselilo, ako vam povemo, da naše društvo od pol leta svojega obstanka prav „fletno“ napreduje. Priredilo je že štiri mesečna predavanja in zborovanja, vsa so bila jako važna; poleg tega pa nudi naša izvrstna knjižnica dokaj lepega berila; tudi razni časniki so nam tu na razpolago. Ko že ravno toliko pišemo o društvu, ne

smemo tudi pozabiti na največjo in ob enem najvažnejšo stvar: naše društvo ima sedaj svojo lastno hišo in ne samo eno, ampak kar dve. Za vse to se moramo zahvaliti našemu vrlemu voditelju pa tudi gg. posojilničarjem, ki so nam priskrbeli društveno čitalnico v „Narodnem domu“. Kje so danes oni ljudje, ki so društvu ob času njegovega pričetka „častitali“ z „ne bo nič, bo hitro vsega konec“ in Bog ve kaj šel! Ko imamo zdrave, za vse dobro vnete, čile moči, ko imamo ljudi, kateri se zavedajo, da je posebno dandanes treba biti človeku poleg tega, da je veren in naroden, tudi izobražen, se nam pač prav nič hudega ni treba bati! Najdejo se ljudje, ki govorijo o slabih časih, ki si želijo, da bi kmetje skupaj držali, nočejo pa videti in spoznati, da je ravno naše društvo si stavilo nalogo, pospeševati to misel! — Dne 18. novembra, t. j. v nedeljo, priredimo mesečno zborovanje in sicer prvokrat v „Narodnem domu“. Gotovo je, da bode g. voditelj nadaljeval predavanje o slovenski zgodovini, katero je zadnjič tako lepo pričel; potem morebiti pride iz Celovca neki nam že znani stari prijatelj, katerega vsi dobro poznamo. Tudi pelo se bo. Pridite torej v prav velikem številu na zborovanje, posebno naj bi se našemu vabilu odzvali Goslinci, ker kakor časi kažejo, bode začel nekdo drugi po njih stegovati svojo roko, o tem pa danes rajši molčimo. Samo to povemo, ako se mu posreči, gorje, gorje!

Golovica pri Pustrici. Zvon v Golovici se bo blagoslovil dne 18. t. m. Zvon tehta 14 centov.

Šmarjeta pri Velikovecu. Na predlog Konstantina Pirkerja je naša občina že lani prosila deželni odbor, da bi se pri nas vršil kuhinjski tečaj. Prošnja je bila uslišana in je bila pri Pirkerju kuhinjska šola od 17. septembra do 27. oktobra t. l. Poučevala je gospodična Katarina Janež iz Grebinja, ki je od deželnega odbora nastavljena in plačana kuharica in učiteljica. Udeleževalo se je omenjene kuhinjske šole 13 deklic iz važenberske občine in bližnje okolice. Nekateri ljudje so zadovoljni, drugim spet ni prav. To je gotovo, da so take kuhinjske šole velike koristi. Kmečka dekleta se zraven uče marsikaj. Iz domačih pridelkov se nauče napraviti okusno jed, nauče se reda in snage, nauče se postreči bolnikom itd. Saj je znano, da najdeš dostikrat najimemitnejše hiše, kjer imajo vsega dovolj. A ni je pri hiši gospodinje ali kake druge ženske, ki bi ti znala, posebno če si bolan, skuhati poštene dobre jedi, ki bi ti znala postreči in očediti hišo. In na te reči se v taki šoli posebej gleda in skrbi. Gospodična Janež je poštna, lepega krščanskega obnašanja, ter uči deklice učence lepega obnašanja in manir. Glede plačila je treba omeniti, da občina ne bode imela nobenih stroškov. Pirker je dal prostoro brezplačno. Kuharico in kuhinjsko opravo (tudi veliko peč štedilnik) plača dežela. Dekleta so morale plačati za 6 tednov vsaka po 30 kron, stanovale so doma, iz daljših krajev pri znancih. Kar so skuhale, so smedle same in „špilale“ tako zraven kuharice tudi za nekaj časa gospodo. Proti koncu jih je učil potovalni učitelj Hafner tudi umnega mlekarstva, ne kako se molze, temveč kako se mleko redno spravlja in uporablja. Za te je bila nastavljena tudi melota za mleko. Slovenske občine! Potogajte in oskrbite si take ku-

hinjske šole tudi pri vas. Pravočasno je treba vložiti prošnjo pri deželnem odboru. Ako morate plačevati za nje, zakaj bi ne imeli koristi tudi vi! Bilo bi neumnó, ako bi se ustavljali takemu napredku. Pač pa ne maramo „fortšrita“, ki našemu ljudstvu jemlje vero, materni jezik in poštenost ter mu napravlja samo le dolgove, drugega pa nič ne daje.

Mavrica po noči. Na vsih svetih dan zvečer ob sedmih smo videli v Prevaljah na nebu lepo mavrico ali božji stolec.

Prevalje. V naši župniji so tri šole in sicer slovensko-nemška enorazrednica na Fari in slov.-nem. dvorazrednica (drugi razred popolnoma nemški) na Lešah in nemška šestrazrednica na Prevaljah. Otroci, ki hodijo oz. smejo hoditi komaj 2 leti v dvojezično šolo, pridejo že v III. razred na nemški šoli. Vprašamo, ali ni to dejstvo jasen dokaz, da otroci, ki se na podlagi maternega jezika nemško učijo, bolj napredujejo? Kajti ti otroci se naučijo v dveh letih vsaj toliko, če ne več nemškega jezika, nego slovenski otroci, ki kar prvo leto že pričnejo z nemško šolo, poleg tega pa znajo vsaj nekoliko slovenski pisati in brati. In kaj je najbolj značilno, ti otroci znajo tudi moliti, medtem ko so otroci na nemški šoli skoraj popolnoma zabiti in ne znajo niti nemško niti slovensko govoriti. Dragi stariši, to pač jasno priča, da bi se imelo tudi v nemški šoli, v kateri niti deseti del ni Nemcev, vsaj v prvem in drugem razredu slovensko poučevati. Vaša sveta dolžnost je torej: Odločno zahtevati slovenski pouk v šoli na Prevaljah, dokler se pa tej želji ne ugodijo, pridno pošiljati otroke v šolo na Fari, kjer nam bodo morali dati prej ali slej še eden razred. Delati pa moramo tudi na to, da postanete šoli na Lešah in na Fari neodvisni. — V soboto dne 10. t. m. smo pokopali čevljarja Aleša Pernat. Minulo nedeljo zjutraj je bil še zdrav, a popoldne se ga je že lotila kolika, ki mu je čreve zmedla. Prepeljali so ga v bolnišnico v Celovec, kjer so ga operirali báje dvakrat. V četrtek po noči je umrl. Ostanke rajnega so prepeljali zopet nazaj v Prevalje. Rajni je bil blag mož in priden delavec, in kakor je naš zdravnik v svoji govoranci na grobu povdarjal, tudi marljiv požarni brambovec. Bog mu daj večni mir in pokoj! — Dva vprašanja našemu gosp. zdravniku Herbstu: Ali veste, gosp. doktor, čegavo je tukajšno pokopališče? Ali veste, da se na cerkvenem pokopališču ne sme brez dovoljenja dotičnega g. župnika peti in govoriti? Če treba, vam pokažemo postavo. Ako bi malo poprej začeli govoriti, bi jo pa že na pokopališču zvedeli.

Škocijan. In zopet je sklenil odbor „slov. kršč.-soc. bralnega društva“, da se snidemo na mesečnem zborovanju in sicer v nedeljo dne 18. novembra t. l. popoldne takoj po tretji uri „pri Majarju“. Vabimo domačine in sosede na mnogoštevilen obisk. Na svidenje!

Iz drugih slovenskih krajev.

Grozne posledice vzgoje v nemških šolah. Pod tem naslovom praški katoliški dnevnik „Čech“ v svoji 301. številki iz dne 1. novembra poroča: Nedavno je v Trnavki umoril češkega dečka učence tamnošnje ponemčevalne šulferajske šole. Ta

zločin je v globino duše pretresel vse prave prijatelje omike, zakaj iz tega slučaja se jasno vidi, kakšna škoda in zlo se napravlja človeštvu, ako se otroci tuševno naučijo v šolah, katerih učnega jezika ne razumejo. Vzgoja in pouk je seveda tudi v takih šolah za nič. Žalibog, krvavi slučaj trnavski ni osamljen. Iz Čeških Budjejevic pribaja poročilo, da je učence nemške šole, petnajstletni Jamovsky, v ponedeljek ob 8. uri zjutraj v Adamovu ustrelil s flobertovo puško češkega šolarja in sirote trinajstletnega Bogomila Skalického, ki je s svojo sestrico obiskoval češko šolo v Rudolfovem. Sirota Skalický je že daljši čas moral prenašati surovosti od Janovskega, ki je v nemški šoli posurovel. Kadarkoli je Janovsky srečal Skalického, zmerjal ga je in tepel. Tako je bilo tudi omenjenega jutra v ponedeljek. Sirota Skalický s svojo sestiro je šel v šolo; na potu je srečal tri fante z njihovim tovarišem Janovskym. Suroveži so ga takoj napadli in začeli tepsti. Jokajoč je šel ubogi Skalický dalje in je samo rekel svojim napadalcem: „Le to si zapomnite! Bog vam hode vrnil, kar ste meni storili. To bom povedal v šoli g. učitelju.“ — Te besede so v nemški šulferajnski šoli odgojenega Janovskega tako razkačile, da je planil na jokajočega Skalického in ga je s flobertko ustrelil v glavo. Nesrečni češki deček je smrtno ranjen padel na tla. Surovi in brezvestni morilec je zbežal v gozd. Uboga žrtev suroveža, smrtno ranjeni Skalický, ves krvav se je zvijal v bolečinah na tleh. Na vpitje njegove sestrice so prihiteli ljudje in prihitel je tudi orožnik. Pogled na nedolžno, s smrtjo se borečo žrtev je bil srce pretresujoč. Vse, tudi orožnika so polile solze. Poklicani zdravnik dr. Huller je spoznal, da je dečkova rana smrtna. Namesto v šolo so spravili reveža v budjejeviško bolnišnico, kjer je v kratkem umrl. Nesrečni deček je sin vdove, ki je polagala vanj velike nade. Bil je priden, tih, miren, pobožen deček, ki je v šoli zelo dobro uspeval. Revež je postal žrtev suroveža, ki v ponemčevalni šoli ni bil niti vzgojen niti omikan. Takšne krvave uspehe rodi surovo nasilje nemško, ki se trudi polastiti se duš drugih narodov in jih pelje na kriva pota in v pogubo.

„Črna smrt“ v Trstu? „Kuga v Trstu“! To poročilo razburi vsakogar, ki mu je znana strašna zgodovina „črne smrti“, kakor so nazivali to bolezen ob časih, ko je vladala in ko so padali ljudje liki trava pred kosci ob njenih nastopih. O kugi v Trstu poročajo: Na starem Ljoidovem tovornem parniku „Calipso“ je obolel na potu med Benetkami in Trstom mornar Dabovič. Oddali so ga v bolnišnico. Znaki bolezni so bili oni pljučne kuge, in je umrl že prihodnje jutro. Pri raztelesenju rajnika so dobili znake kuge na pljučih in dihalih, ki so jih nato oddali v strogo preiskavo. Ker je vozil „Calipso“ blago iz Indije v Trst, so obvestili tržaško namestništvo in na ministrstvo za motranje stvari. V bolnišnico za infekcijske bolezni so odvedli vse osebe, ki so prišle v dotiko z rajnikom. Uvedli so najstrožje varnostne odredbe. Parnik „Calipso“ so v morskem lazaretu temeljito razkužili tako, da je razširjenje kuge po človeški pameti izključeno.

Razne novice.

Stari prijatelj. Blizu Pariza se je dogodil leta 1877. sledeči dogodek: V kraju

M. je bilo jezero, v katerem je lastnik gojil pijavke. Hranil jih je pa s starimi konji, katere je nagnal v jezero, kjer jih je zvezal. Konji so bili do vratu v vodi, pijavke so jim pa pokrile gotovo celo telo in izsesavale kri. Uboge žitve so poginile navadno v dveh do treh dneh. Lastnik tega jezera je pa imel tudi 28 letnega konja, ki ni bil sposoben za nobeno težko delo, ampak za zabavo sedemletnemu domačemu sinu, ki ga je jahal in kateremu se je silno priljubil. Nekega dne se je pa gospodar naveličal še dalje skrbeti za konja, zato ga je dal odvesti v jezero v hrano pijavkam. Isti dan na večer se je pa izgubil mali deček. Povsod so ga iskali, toda nikjer ga ni bilo. Tu se demisli neki sluga, da bi ga šli iskat k jezernu. V grozjni slutnji je tekel dečkov oče tja. Žalosten prizor se mu je nudil tam. Ko je deček videl, kaka usoda je zadela njegovega starega ljubega prijatelja, hotel ga je rešiti pijavk. Hrabro je stopil v vodo, a že mu je zmanjkalo tal pod nogami. Zgrabil se je krčevito za konjevo grivo, večja polovica njegovega telesa je pa ostala v vodi; pokrile so jo pijavke do zadnjega prostora in sesale kri otrokovo. Uro pozneje, ko so ga našli, je izdihnil, roke njegove so pa le z veliko silo mogli odtrgati od grive njegovega starega prijatelja, katerega je hotel rešiti smrti.

Nadvojvoda Oton umrl. Dne 1. t. m. je umrl na Dunaju vnuk našega cesarja nadvojvoda Oton, star 40 let.

Smrt pisala pisemce. Kakor navadno, tako je nedavno predaval slavni profesor in cerkveni pisatelj Hettinger v Würzburgu na vseučilišču svojim študentom. Vetric je zunaj na trti, ki se je vpenjala ob zidu, odtrgal list in ga pognal skozi odprto okno v sobo in sicer na mizo prav pred gospoda profesorja. Gospod je utihnil, ogledoval nekoliko časa list in zamišljeno rekel svojim poslušalcem: „Ljubi moji prijatelji, smrt mi je pisala pismo“. Potem je navdušeno in v srce segajoče govoril o smrti. Nibče od poslušalcev ni pripisoval predavanju in brezpomembnemu dogodku kake važnosti. Pa kaj se je zgodilo? Komaj čez štiri tedne potem so spremljali študentje slavnega svojega profesorja k večjemu počitku.

Nov otok. Ko je velik potres razrušil San Francisco, so ugibali učenjaki o vzrokih in posledicah tega potresa, zlasti da izvor ne more biti na snhem, marveč najbrže kje v morju na kaki točki. Pokazal se je po potresu res v takozvani vrsti John Bogoslova otokov nov otok. V tej vrsti otokov se je prikazal v letu 1796. nov otok, potem pa zopet leta 1823. nov otok. Ta zadnji otok se je kubil še leta 1892. Otoki so tako vroči, da ko so jih opazili, je bila voda v njihovi bližini tako vroča, da so morale ostajati ladje 5 milj proč od otokov.

Kaj vas briga. Neki gospod reče prosjaku, ki ga je poprosil za dar: „Tu imate nekaj, a nikar zopet zapiti“. — „Kaj vas briga to“, odreže se prosjak, „s svojim denarjem storim kar hočem“.

Za kratek čas. Krčmar: Kak pripomoček mi svetujete, da preženem te sitne podgane iz hiše? Gost: Napravite jim tak račun, kakor meni, pa vam bodo vse zbežale! — A.: Zakaj si pa dal ravno svojemu na hujšemu sovražniku svojo hčer za ženo? B.: Tako se misli najboljši maščevati nad njim, ga bo že ona mesto mene pokorila. — Gospodična (v čolnu, bojzljivo): O joj, čoln se pogreza na naši strani! Nagajivec:

Vidite, Marica, to pa radi tega, ker vam je, kakor ste rekla, tako težko pri srcu.

Podmorski čoln potopil. V Bizerti pri Alžiru se je potopil pri vajah podmorski čoln „Lutin“. Čeravno so takoj začeli z delom, da rešijo nesrečneže, ki so bili v čolnu, so vendar še le čez 7 dnij potegnili ladjo na svetlo. V čolnu je bilo 14 mož in dva častnika. Seveda so bili vsi zažušeni, ker ima podmorski čoln samo za eno uro zraka pri sebi.

Črnogorski denar. Črnagora ima sedaj svoj denar. Novi denar je v prometu že nekaj dni in ima isto vrednost kakor avstrijski. V prometu je sedaj samo drobiž po 20 vinarjev, po 10, 2 in 1 vinar. Dosedaj je kovanega denarja 300.000 komadov po 20 vinarjev, 375.000 komadov po 10 vinarjev, 300.000 komadov do 2 vinarja in 100.000 komadov po 1 vin. Denar je izdelan iz niklja in bakra, in sicer je drobiž po 20 in 10 vinarjev iz niklja, drobiž po 1 in 2 vin. pa iz bakra. Kasneje dobi Črnagora tudi srebrni denar. Ves ta denar se izdeluje v denarni kovalnici na Dunaju. Denar ima na spredni strani dvo-glavnega črnogorskega orla s ščitom, a nad orlom je carska srbska krona kakor je v črnogorskem grbu. Na drugi strani v sredini polja velika številka, ki kaže koliko velja denar, spodaj je letnica, kdaj je bil denar kovan, zgoraj na kraju je pa napis: „Knjaževina Črna gora“.

Prepir zaradi črke „j“. Nedavno se je mestno zastopstvo v Kodanju na Danskem resno bavilo z vprašanjem ali se naj piše ime njihovega mesta „Kjöbenhavn“ ali „Köbenhavn“. Po dolgem prepiru so mestni očetje sklenili, da izpuste črko „j“. Toda med meščani je vsled tega nastalo nezadovoljstvo. Začel je prepir v javnosti in ča-

sopisih. Povsod se je poudarjalo, da si meščani ne dajo kar meni nič tebi nič vzeti črke „j“, ki je v besedi potrebna, in ako jo more izgovoriti toliko tisoč Dancev, jo bodo izgovarjali tudi mestni očetje.

Rože in podgane. Strokovnjaki poljedelskega urada v Zedinjenih državah so našli novo preizkušano sredstvo zatirati podgane: rože. Kruhove skorje, sir, slanina se kot vaba za te sitne glodavce ne morejo meriti z rožami. Duh najstarejšega sira nima, kakor potrjujejo znanstveni poskusi, ne z daleka one privlačne moči nego duh rože; zato podgane samo prezirno povohajo pasti, v katerih se nahaja prosta in običajna vaba, dočim past, v kateri se nahaja kot vaba predhiteča roža, prav gotovo deluje na te stvari. Dozdaj so bile podgane razkričane kot požrešni menasitneži, a včista krivo. V njih je estetiški čut; one nikakor ne snejo rož, ampak se radujejo njihovega vonja. To njihovo estetiško čuvstvo bo jim v propast, ker se ne morejo ustavljati mamljivemu duhu kraljice cvetja. Strokovnjaki poljedelskega urada priporočajo gojiti bele rože kot vabo za podgane.

Usnje za podplate

kakor tudi vsakovrstno drugo usnje, različnega kroja, priporoča po nizki 10 6—3 ceni

Nikolaja Györeka nasled.

usnjarija, trgovina z usnjem in čevljarskimi potrebščinami

Maribor, Grajski trg 5 nasproti gradu.

Slovenci in Slovenke!

Kupujte in zahtevajte v vsaki trgovini, gostilni in trafiki odločno

domače blago

v korist družbe sv. Cirila in Metoda

kakor pivo, peresa, svinčnike, voščilo za čevlje, svalčične papirčke in ovitke, šampanjec, cilindre za svetilke, pisemski papir, platno in biškote.

Za izdelovanje

diplom

za častne občane

po primerno nizki ceni

se priporoča

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.

Škapulirje

svetega Duha, Srca Jezusovega, Brezmadežnega Spočetja in Karmelske Matere Božje

prodaja po nizki ceni

trgovina Cirilove tiskarne

v Mariboru, Koroška ulica števil. 5.

Prva narodna tovarna kmetijskih in poljedelskih strojev

Jožef Pfeifer-ja

v Hočah pri Mariboru na Štajerskem.

Najnovejša

rezalnica za klajo.

K. M. G.

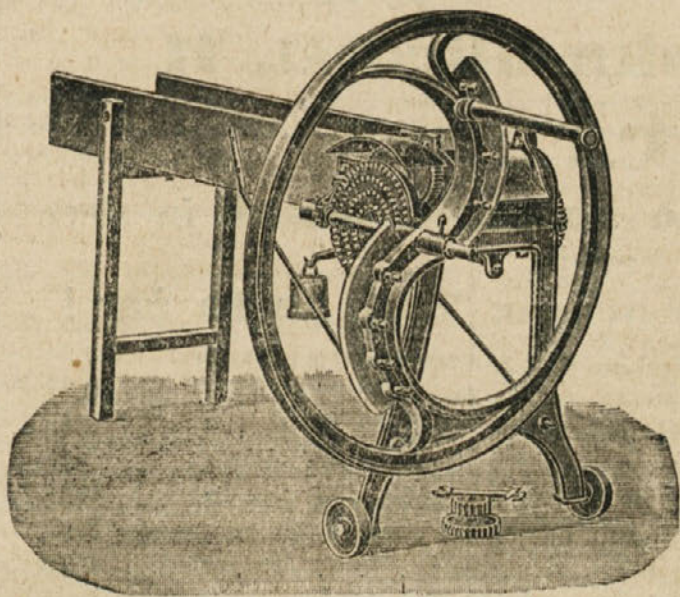
Širokost 315 mm (12 palcev), reže v osmih dolgostih od 6—60 mm.

Vsaka teh najnovejših rezalnic ima nogovnico, s katero se pomaga z nogo goniti. Porivanje krme izvršujeta dva železna zobnata valarja, od katerih zgornji se vzdigne, če se naloži preveč krme in se na ta način potrup stroja obvaruje. Prestavljanje rezne dolgosti se zgodi, ako se na nogovnici samo en del preporine. Na stolu spodaj sta dva mala kolesca za prevažanje stroja. Ta rezalnica je zaradi njene trpežnosti za gepelj pripravna. Ključ in posodica za olje se priloži.

== Cena 116 kron. ==

Jamči se eno leto.

4-1



Pumpa ali sesalka za gnojšnico

Ta sesalka je najpripravnejša za gnojšnico. Visoka je 3 metre, dá se pa tudi za eden ali dva metra zdaljšati, in je zavorljiva njene priprostosti in nizke cene pri kmetijah najbolj vpeljana

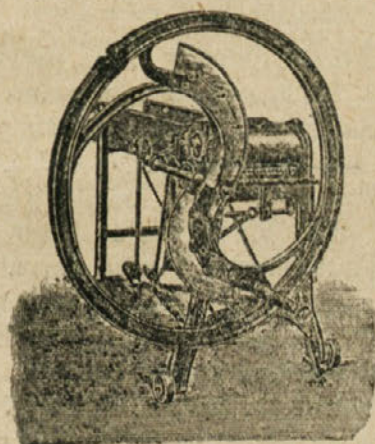
Cena 36 kron.

Cevi za zdaljšanje sesalke eden meter 6 kron.

Izdelujejo se tudi rezalnice S. R. H.

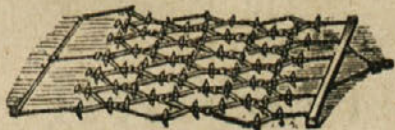
315 mm 12 (palcev) široke, režejo krmo tudi v osmih dolgostih od 6 do 100 mm ali 1/4 do 4 palcev, ravno s tistimi prednostmi in iste trpežnosti, in so še bolj pripravne za gepelj.

Jamči se eno leto.



Cena 116 kron.

Brana za travnike za iztrganje hmela



Ta slika predstavlja brano, ki je namenjena za iztrganje hmela na travnikih. Ima na eni strani krajše, na drugi strani daljše ostre zobe.

Širokost za enega konja 1250 mm **58 kron.** — Širokost za dva konja 1750 mm **84 kron.**

Kmetje, širite svoj stanovski list:

Slovenski Gospodar.

Izhaja vsak četrtek in stane na leto s prilogo „Naš Dom“ vred za celo leto samo 4 krone, za pol leta 2 krone, za četrto leta 1 krono.

== Izdaja se sedaj v 8500 iztiskih. ==

Rožne vence, podobice

in vsakovrstne

== svetinje ==

prodaja trgovina

Cirilove tiskarne

v Mariboru, Koroška ulica 5.

„Pri zvezdi“

MARIBOR, Gosposka ulica št. 11
Pozor!

Vsled preselitve prodajam blago po **zelo znižanih cenah** in sicer najmanj za 10% ceneje.

Po preselitvi stopijo zopet stare cene v veljavo. **Zdaj je še čas!**

Zimski loden v vseh barvah, 3·20 m, cela možka obleka samo	gld. 4·20	Pristen nanking za vzglavnike in tuhante 115 cm širok, za perje	gld. 0·38
Zimsko moderno sukno v vseh barvah, 3·20 m, cela možka obleka samo	„ 5·40	Gradl za matrace, 120 cm širok	„ 0·48
Zimski kamgarn, moder in črn	„ 7·50	Rumeno platno za rjuhe, 150 cm šir.	„ 0·48
Zimski palmaston, moder, črn in rujav za zimske sukne, 1 meter	„ 1·90	Rumenk. platno za rjuhe, 150 cm šir.	„ 0·55
Cajg za hlače, dvojne širokosti	„ 0·65	Atlas satin odeje, dvakratne	„ 3·90
Sivo kariran loden 80 cm širok, cela obleka samo	„ 1·75	Cajg odeje, dvakratne	„ 2·70
Zimski loden v vseh barvah 120 cm širok, cela obleka samo	„ 2·25	Flanel odeje, dvakratne	„ 0·95
Suknio za žensko obleko, čista volna, 1 meter samo	„ 0·85	Koce za konje, 1 komad	„ 0·95
Pristen tirolski loden v vseh barvah, 120 cm širok, 1 meter samo	„ 1·10	Zimske rokavice	„ 0·22
Flanel barhet v vseh barvah za obleke, najnovejši vzorci, 1 meter	„ 0·25	Spodnja krila iz flanela v vseh barvah	„ 0·85
Flanel barhet za spodnje kikle, 90 cm širok, 1 meter samo	„ 0·38	Zimske nogavice za ženske, črne in raznobarvne	„ 0·24
Flanel barhet za srajce, 75 cm širok	„ 0·18	Zimske nogavice za možke, črne in raznobarvne	„ 0·18
Atlas barhet za bluže, 80 cm širok, 1 m	„ 0·42	Robci za ogrniti, veliki, debeli	„ 2·50
Modri barhet za spodnje hlače, debel in močan, 1 meter samo	„ 0·26	Svileni in volnati šali v veliki izberi	
Druk in perkal za domače obleke	„ 0·28	Spletene robci	od 90 kr. naprej
Oksford za srajce	„ 0·20	Svileni robci	„ 80 „ „
Vojaško platno	„ 0·19	Barhentni robci	„ 20 „ „
Tkanina za vzglavnike in tuhante	„ 0·22	Triko Jägrove srajce, hrbet iz barhenta	„ 58 „ „
		Triko srajce za turiste	„ 75 „ „
		Triko srajce za ženske	„ 70 „ „
		Triko hlače za ženske	„ 55 „ „
		Hlače iz barhenta	„ 42 „ „
		Slamnjače	„ 95 „ „

POZOR!!

Posebno opozarjam na mojo brezkonkurenčno zalogo izgotovljenih zimskih oblek, sukenj in havelokov.

Zimska štajerska obleka, dobro podšita in vatirana	gld. 11·50	Zimski havelok	gld. 8·50
Zimska moderna obleka, vatirana	„ 9·50	Zimske štajerske obleke za dečke	„ 3·50
Zimske loden sukne	„ 3·90	Zimske suknene hlače	„ 2·20
		Zimske cajg hlače	„ 1·20

Bele likane srajce, ovratniki, kakor tudi vse **blago za podšive** v veliki izberi po zelo nizkih cenah. Vzorci se zaradi pomanjkanja časa ne pošiljajo.

Naročila se pošiljajo z obratno pošto po povzetju.

Istotako Vas vabi na točno in dobro postrežbo s spoštovanjem

Anton Robnik.

Ant. I. Strohmaier.